

Nr 72.

Av herr **Elofsson, Gustaf**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående omsättnings- och utskänkningskatt å rusdrycker, m. m.

I propositionen nr 28 har Kungl. Maj:t föreslagit en höjning av sprit- och tobaksbeskattningen. I fråga om spritdrycker föreslås en genomsnittlig höjning av omsättningsskatten med cirka tre kronor per liter jämte en härav betingad höjning av utskänkningskatten i syfte att i stort sett bibehålla den nuvarande relationen mellan utminuterings- och utskänkningspriserna. Höjningen av omsättningsskatten graderas för spritdryckerna efter deras alkoholhalt, så att skattehöjningen blir högre för alkoholstarka och lägre för alkoholsvagare drycker. Omsättningsskatten skulle utgå med en grundavgift av 8 kronor för liter, om dryckens alkoholhalt överstiger 40 volymprocent, 7 kronor för liter, om alkoholhalten är lägst 35 och högst 40 volymprocent samt 6 kronor för liter, om alkoholhalten understiger 35 volymprocent. Förutom grundavgiften skall uttagas en procentavgift, motsvarande 47 procent av utminuteringspriset. Sammanlagt beräknas dessa skattehöjningar ge en ökad intäkt av 95 milj. kr. Då i propositionen vidare föreslås slopande av den nu utgående brännvinstillverkningskatten, som beräknas ge 24 milj. kr., och dess inarbetande i omsättningsskatten för spritdrycker, blir nettohöjningen 95 — 24 eller 71 milj. kr. Höjningen av omsättnings- och utskänkningskatten motiveras med statens behov av ökade inkomster av skattemedel för att täcka redan beslutade eller väntade statsutgifter.

Om den föreslagna höjningen av spritbeskattningen genomföres kommer detta att medföra en betydande höjning av utminuteringspriset för spritdrycker. Den minsta höjningen drabbar absolut rent brännvin, vars utminuteringspris skulle stiga med cirka 2:45 kr. per liter. För övriga spritdrycker stiger priset med varierande belopp, beroende på den efter alkoholhalten graderade beskattningen. Den största höjningen drabbar importerad konjak, vilkens pris kommer att stiga nästan 10 kronor per liter. Det statistiska medeltalet för prishöjningen för samtliga spritdrycker blir cirka 3:26 kr. per liter.

Ur olika synpunkter måste betänkligheter anföras mot en så pass stark höjning av spritpriserna. Att sociala skadeverkningar kommer att uppstå torde vara ovedersägligt. Det kommer säkert också att inträda risk för väsentligt ökad smuggling liksom för hembränning. Erfarenheterna från

Norge, där man infört ett system med kraftig beskattning och höga spritpriser, pekar oförtydligt i denna riktning. Den psykologiska reaktionen gent emot kraftigt höjda spritpriser torde helt säkert bli densamma i Sverige som i Norge. Då såväl smugglingen som hembränningen i vårt land på senare tid blivit alltmer obetydlig, skulle en utveckling i motsatt riktning innebära ett stort steg bakåt i fråga om nykterhetsarbetet. Det kan givetvis diskuteras, om statens behov av ökade skatteintäkter är ofrånkomligt, men om man också accepterar finansministerns tankegång, att redan beslutade eller väntade statsutgifter kräver en skattehöjning, bör denna icke komma till stånd genom en så pass kraftig höjning av spritbeskattningen, som föreslagits i propositionen. För att i någon mån mildra verkningarna bör höjningen inte bli större än att utminuteringspriset på spritdrycker kan sänkas med en krona per liter för varje särskild sort i förhållande till förslaget i den ovannämnda propositionen. För att kompensera det inkomstbortfall, som härigenom kommer att uppstå för statsverket, bör en höjning av de nuvarande malt- och läskedrycks-skatterna komma till stånd. För maltdrycker uttages en skatt å 42 öre per liter och för läskedrycker en skatt av 21 öre. Då försäljningen av läskedrycker under fjolåret kan uppskattas till nära 180 milj. liter och av maltdrycker till cirka 195 milj. liter — exakta siffror föreligger ännu inte — skulle en höjning av maltdrycksskatten med 8 öre per liter till 50 öre och en höjning av läskedrycksskatten med 4 öre per liter till 25 öre kunna beräknas ge en sammanlagd ökning av dessa skatteintäkter med mellan 22 och 23 milj. kr. Denna summa torde vara tillräcklig för att kompensera den förordade minskningen av beskattningen av spritdrycker. En lösning av beskattningsfrågorna enligt de här förordade riktlinjerna torde ur både sociala, ekonomiska och nykterhetsvårdande synpunkter vara att föredra framför ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 28. Även rättvisesynpunkter talar för en lösning enligt de här angivna riktlinjerna. Det kan ju knappast anses rättvist, att konsumenter av sprit och tobak skall betala hela den av staten begärda skattehöjningen. Genom en höjning av beskattningen av maltdrycker och läskedrycker kommer praktiskt taget hela folket att få bidra till skattehöjningarna.

De föreslagna nya skattesatserna för såväl sprit- som tobaksbeskattningen föreslås träda i kraft redan den 1 april innevarande år. Några vägande skäl för ett ikraftträdande vid en så pass tidig tidpunkt anföres emellertid inte i propositionen. Finansministern befarar visserligen, att om de nya skattesatserna träder i kraft vid det nya budgetårets början, d. v. s. den 1 juli, risk för lagringsköp skulle uppstå med minskade skatteintäkter som följd. Då ju inköpen av spritdrycker är begränsade till

bestämda kvantiteter per månad, är det svårt att förstå hur lagringsköp i någon större omfattning skall kunna ske. Skattehöjningarna bör träda i kraft vid det nya budgetårets början.

Med anledning av vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte, under förklaring att Kungl. Maj:ts proposition nr 28 icke kunnat i oförändrat skick bifallas, besluta att skattesatserna i fråga om omsättningsskatten och utskänkningskatten på spritdrycker fastställas så, att utminuteringspriset på varje särskild sort av spritdrycker kan bli cirka 1 kr. per liter lägre än vad som avses i nämnda proposition och att den nuvarande relationen mellan utminuterings- och utskänkningspris kan i stort sett bibehållas samt att som kompensation för det inkomstbortfall, som härigenom kommer att uppstå, maltdrycksskatten skall höjas med 8 öre per liter till 50 öre per liter och läskedrycksskatten med 4 öre per liter till 25 öre per liter och

att de nya skattesatserna för omsättningsskatten och utskänkningskatten för spritdrycker, maltdrycker och läskedrycksskatten samt de i förevarande proposition föreslagna skattehöjningarna å tobaksvaror skall träda i kraft den 1 juli 1954.

Stockholm den 20 januari 1954.

G. Elofsson
i Vä